

Tuaregovia a Berberi v Severnej Afrike

Soňa Bodřová
Aneta Valenčíková
1 BGmu

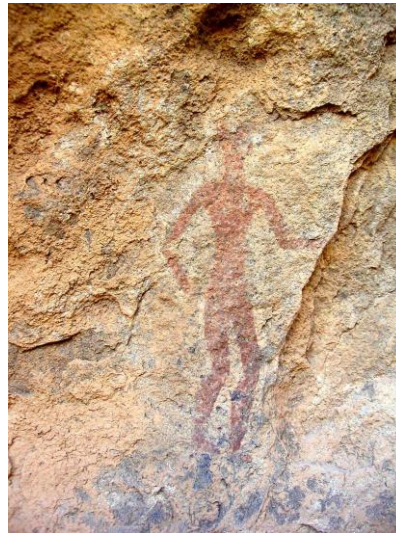
Kto sú Berberi?

- **etnická** skupina domorodých obyvateľov severnej Afriky
- Berberi sa nazývajú slovom **Mazigh-en** - teda "slobodní ľudia" alebo "ušľachtilí muži"
- na základe histórie zaberajú oblasť s názvom **Maghreb** – Alžírsko, Ceutu, Líbyu, Mauritániu, Melilu, Maroko, Tunisko a Západnú Saharu
- *malé populácie* sú tiež v Nigérii, Mali, Burkina Faso či Egypte
- významné sú **veľké prisťahovalecké komunity** žijúce vo Francúzsku, Kanade, Belgicku, Holandsku, Nemecku a ďalších krajinách Európy

História Berberov

- ich pôvod sa datuje až do roku **10 000 PNL** – **J Alžírsko, Líbya**
- v **neolite** prenikajú do Stredomorskej oblasti, neskôr sa rozšírili na juh do **Sahary** – poľnohospodárstvo
- v novších dejinách sa život Berberov spája najmä s **obchodovaním** – **obchodujú s Féničanmi, či Kartágincami** – **prvé transsaharské obchody**
- *snaha o mocenský vplyv zo strany Féničanov* – chceli spravovať PHP, územia a obchodné cesty – čo sa spája s odporom Berberov (4.stor.)
- postupne si vytvorili kvázi-nezávislé satelitné spoločnosti, neskôr pokračovali ako voľné **"kmeňové republiky"**

- neskôr nastáva **islamizácia** - **kočovní Berberi** boli pripravení konvertovať a pomáhať arabským dobyvateľom, ostatní - prenasledovaní Arabmi
- Islamskí Berberi v **8. storočí** prekročili Gibraltár, porazili kresťanských Vizigótov a obsadili Pyrenejský polostrov
- v E boli známi pod menom **Mauri**
- od **11. storočia** vytvorili sériu mocných dynastií
- od **2.pol 20.stor.** – nové dejiny - zoficiálnenie **arabčiny**

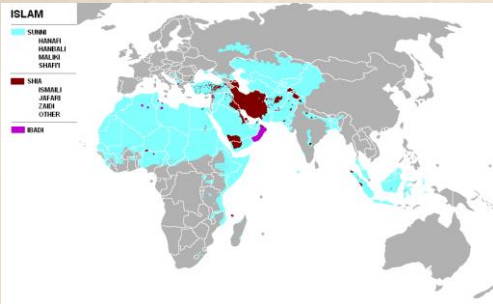
Politické a vojnové napätie

- Berberi boli kľúčovou súčasťou povstaleckých síl, ktoré zvrhli **Muammara Kaddáfího** v líbyjskej občianskej vojne – **2011**
- v **Kabyle** politické napätie medzi niektorými berberských skupinami a severoafrickou vládou

Náboženstvo

- **rímska éra** priniesla **kresťanstvo** - starí Berberi boli *kresťania*, niektorí *židia* a niektorí *polyteisti*
- **arabizácia** priniesla **islam**
- v súčasnosti sú prevažne **sunnitský moslimovia**
- Berberi v Sahare sú predovšetkým prívrženci moslimského vyznania - **Ibadi**
- v Maroku niekoľko stoviek **židovských Berberov**
- **Kresťania** - komunita v Kabyle v Alžírsku

Jazyky

- hovoria **berberskými** jazykmi – 300 rôznych nárečí
- **Tamazight** je všeobecný názov pre všetky berberské jazyky
- **25 - 30 miliónov** berbersky hovoriacich ľudí v severnej Afrike, písmo ovláda **málokto**
- **francúzština, španielčina** - najvzdelanejší Berberi v Alžírsku a Maroku
- čoraz dominantnejšia **arabčina**

لا اله الا الله
محمد رسول الله

Skupiny Berberov

- majú **18 samostatných skupín**

❖ **Saharskí Berberi – Siwa a Mozabiti**

❖ **Tuarégovia**

❖ **Atlaskí Berberi - Zayani**

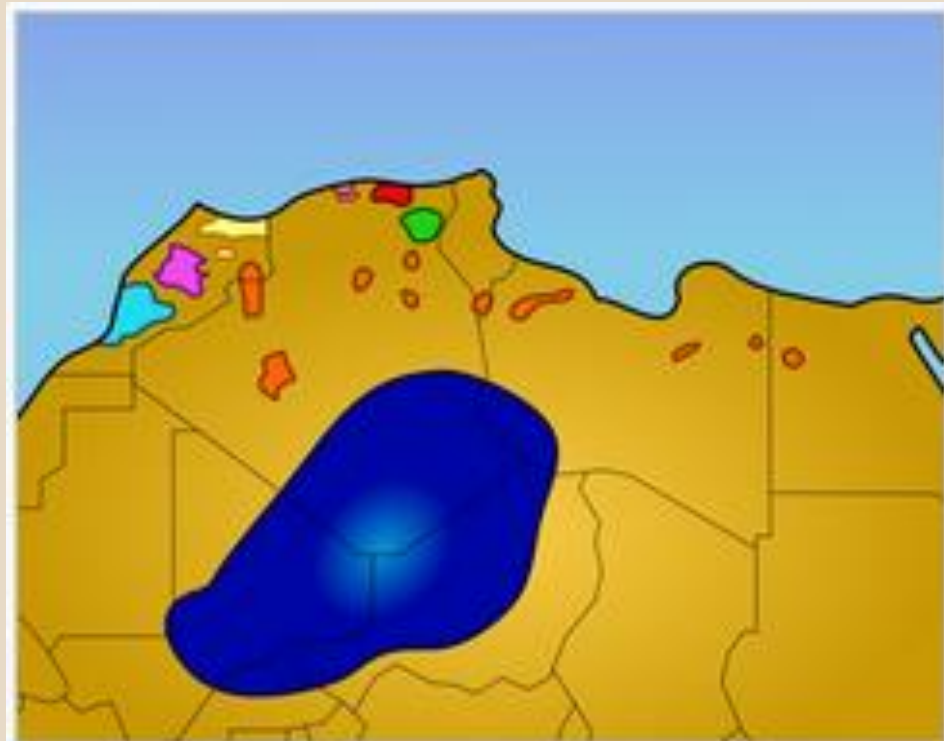
❖ **Šavijovia**

❖ **Kabyli**

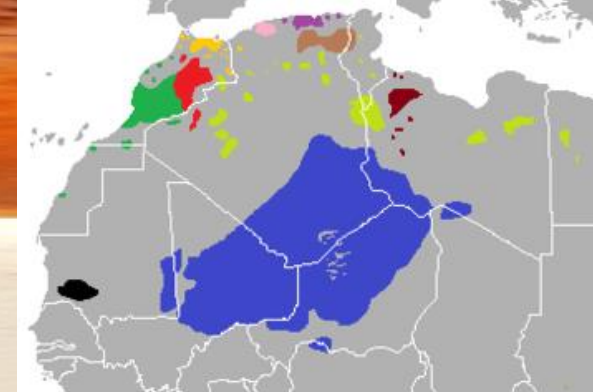
❖ **Rífovia**

❖ **Šenwi**

❖ **Šluh**

Berberi v Alžírsku

Kabylovia

- poľnohospodári a chovatelia dobytky
- usilujú sa o **nezávislosť**
- jazyk – **kabylčina**
- **moslimovia**, ale aj vysoký podiel **kresťanov**
- **Zinedine Zidane**

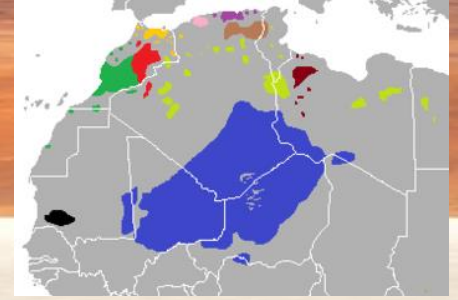

Šavijovia

- obývajú **Aureské hory**
- jazyk – **šavijčina**
- **2. najviac** berbersky hovoriaca skupina
- **Šavijská hudba, tanec Rehab**

Berberi v Maroku

Rífovia

- asi 5 miliónov ľudí
- materinský jazyk **Tmaziyt**
- veľká komunita existuje v **Holandsku**

Atlaskí Berberi - Zayani

- obývajú oblasť **Khénifra**
- úzko spätí s pôdou (dedí sa)
- mimoriadne **silní bojovníci**
- **dvakrát** ročne putujú smerom Španielsku
- **“tahrict”**

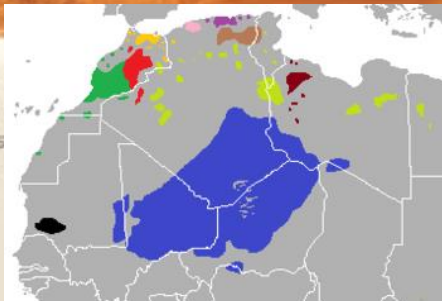
Šluh

- juhozápadné hory, rieka Sous a J pobrežné oblasti Maroka
- v staroveku **obchodujú**, zakladajú kolónie - **kráľovstvo Mauretánia**
- malá menšina ľudí Shilha sú **kresťania a židia**
- **semi-kočovníci**
- **spolupráca komunit**, požičiavanie pôdy aj počas vojny

Saharskí Berberi – Siwa a Mozabiti

Siwa

- obývajú oázu Siwa v Egypte
- vlastný jazyk – siwa
- najvzdialenejšia komunita Berberov

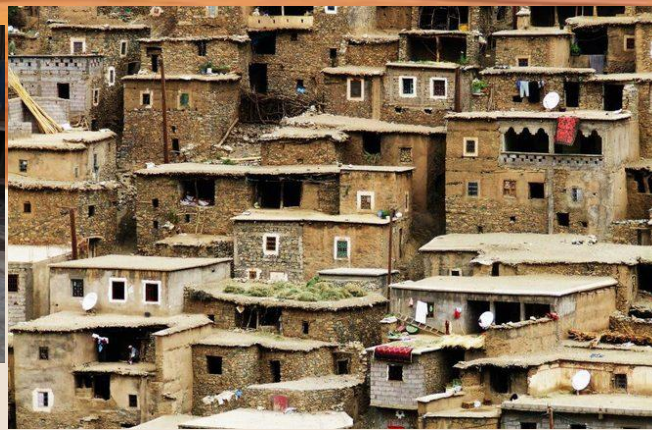

Mozabiti

- oblasť M'Zab
- sú to Ibadi moslimovia
- žijú v piatich oázach
- vysoká úroveň severoafrických haploskupín
- boli nezávislí do roku 1882 – platili FR
- vybudovaný systém zavlažovania – oázy oveľa plodnejšie než bývali

Niečo navyše...

- ✓ celková populácia sa odhaduje na **50 miliónov**
- ✓ **muži** sa starajú o dobytok a migrujú s ním behom roku po pastvinách
- ✓ **ženy** sa starajú o rodinu a vyrábajú umelecké predmety - keramiku s prírodnou glazúrou alebo ručne tkané koberce
- ✓ **obydlia** - rodina žije v niekoľkých miestnostiach vytesaných do skaly, na udupanej zemine sú rozložené koberce, podlahy sú naklonené smerom k hlavnému východu, aby umožnili ľahký odtok vody
- ✓ plemeno koní – **berber** - vlastnosti dôležité pre púštny život

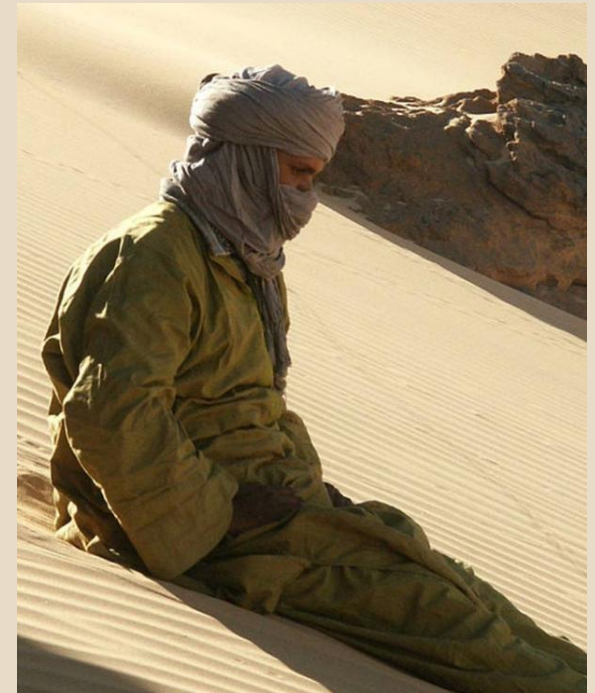

Total population	
25 - 30 million ^[1] – 50 million ^{[2][3][4][5]}	
Regions with significant populations	
 Algeria	32,320,000 ^[2]
 Morocco	27,078,593 ^[2]
 France	more than 2 million ^[6]
 Niger	1,620,000 ^[7]
 Mali	850,000 ^[8]
 Libya	>3,850,000 ^[2]
 Mauritania	2,883,000 (2,768,000 ^[9] & 115,000 ^[10])
 Tunisia	110,000 ^[11] or >6,589,652 ^[2]
 Burkina Faso	50,000 ^[12]
 Egypt	34,000 ^[13] or 1,826,580 ^[2]
 Canada	25,885 ^[14]
 Israel	3,500 ^[15]

Tuaregovia

- Modrý ľudia Sahary (bojovníci)
- Slovo Tuarég – počiatky v **arabskom jazyku** a získali ho podľa kočovného spôsobu života. Znamená „Bohom opustení“.
 - odvodené od mesta **Targa**
- Uprednostňujú termín „**imašaghen**“ / „**imohag**“ = slobodní ľudia

- sú jedným z **berberských** národov.
- dnes cca 1 – 1,5 mil
- obývajú rozsiahle územia v centrálnej a západnej časti Sahary a v severnej časti centrálneho Sahelu.

hora Hogagar a Tassili
n' Ajjer,
mesto Tamanrassetu

ALGERIA

LIBYA

oblast' Adrar des Ifoghas,
mesto Kidal

MALI

Oblast' Ajr,
mesto Agadez

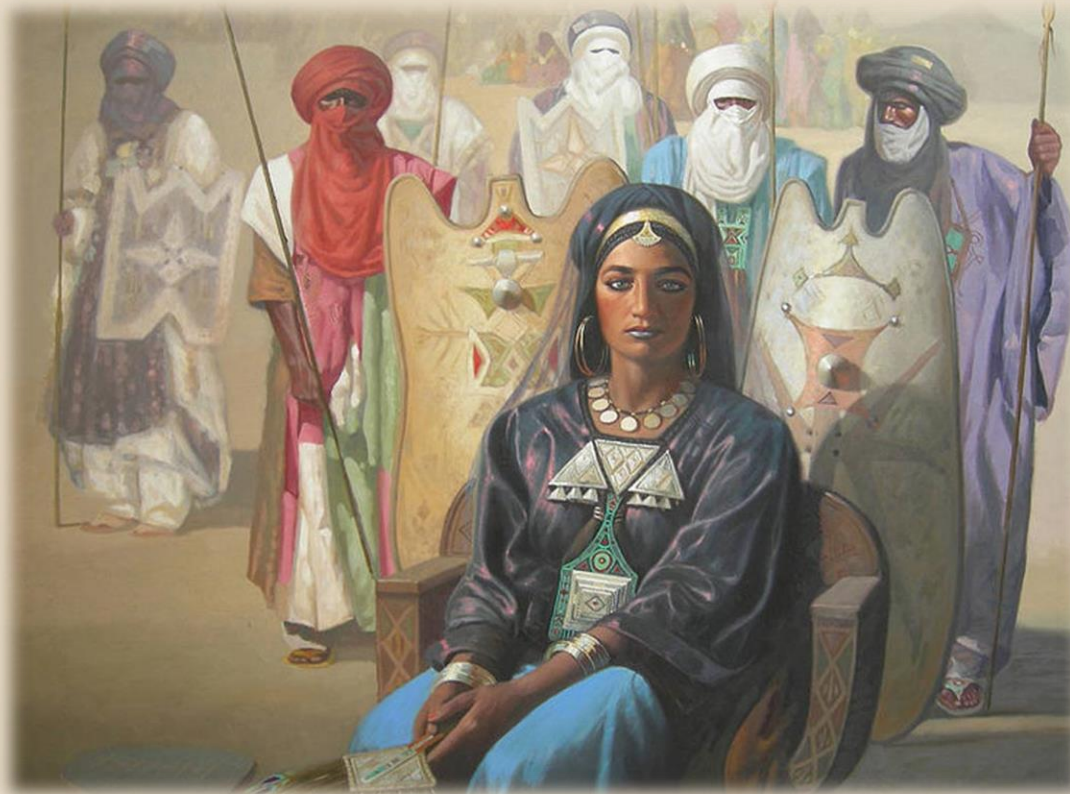
NIGER

BURKINA FASO

História Tuaregov

- Pôvod odvodzujú od bájnej kráľovnej **Thin Hinan**
- Príchod jednohrbej ťavy – postupný rozvoj karavanového obchodu naprieč Saharou a kočovný život kmeňov žijúcich na púšti.
- **6 st. n.l.** utváranie kmeňov Tuarégov a ich migrácia na JZ

- V 11. storočí Tuaregovia prišli do Nigeru. Založenie mesta **Timbaktu**.
- Príchod Tuarégov znamenal veľký tlak na autochtónne kmene, ktorých územia boli napokon zabrané a obyvatel'ov odtlačili smerom na juh.
- V 14. storočí Tuaregovia konvertovali na **Islam**, ktorý sa stal ich náboženstvom.
- **Transsaharský obchod**, kde zlato, soľ a čierni otroci boli privážaní cestou na sever a napokon končili v Európe a Oriente, čo im prinieslo ohromné bohatstvo.

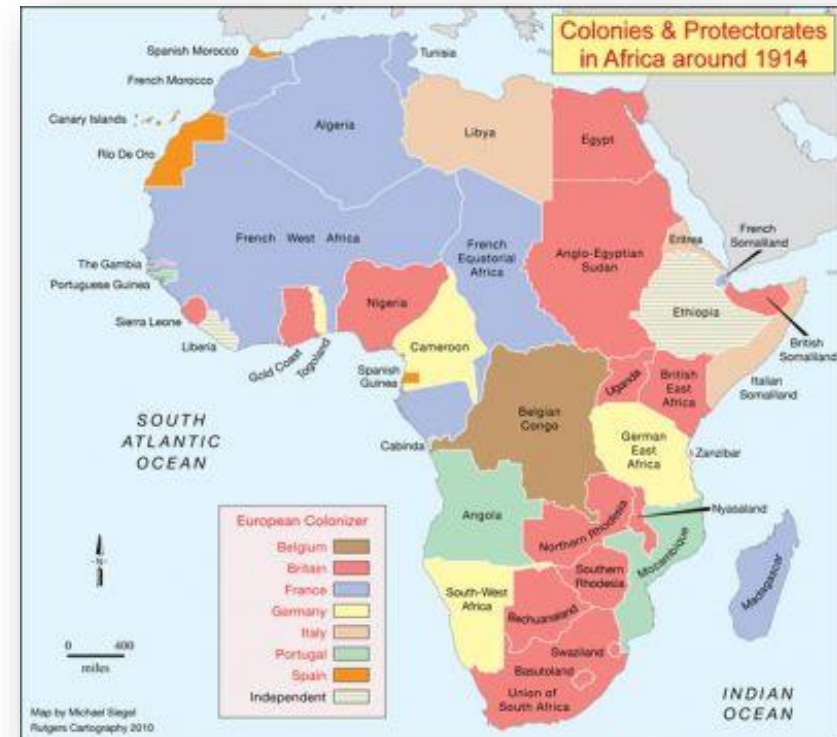
- V 19. storočí prišla do severnej Afriky nová mocnosť – **Francúzsko** - využitie práce a zdrojov Tuaregov, ich odvedenie do francúzskeho pozemného vojska, vysoké dane, a pokusy zakázať určité ich tradície a zvyklosti – ako vlastníenie zdedených predkov otrokov a nájazdy na susedné kmene. To spôsobilo **vzbury**, ktoré boli pre Tuaregov neúspešné.

V roku 1960 Francúzi začali udeľovať suverenitu svojim západným africkým kolóniám, no Tuaregovia boli vynechaní.

V roku 1963 - **prvá vzbura** Tuaregov proti novosformovanej krajine Mali.

- 90-te roky – **druhá vzbura**
- Od 2. polovice 90 rokov postupná integrácia Tuaregov
- v roku 1995 bol vyjednaný **mier**, no nenastala dohoda so všetkými skupinami Tuaregov.

Odvtedy boje o suverenitu Tuaregov stále pokračujú, a trvalé riešenie ostáva v nedohľadne.

-
- Náboženstvo **islam**
 - Národ vedený **ženami**, ktoré sú zodpovedné za jeho osud
 - Spoločnosť je **matrilineárna**
 - Sú známi ako neústupní obchodníci a bojovníci, ktorý putujú skrz Saharou. Majú svetlejšiu pokožku ako iné africké kmene a výrazné oblečenie.

Pánský odev

Dámsky odev

- **Tamašek**- berberský jazyk, ktoré tvoria jednu vetvu afroázijskej jazykovej rodiny.
- **Tifinar** – písomná forma

	Tuarežský tifinar (varianty)	Neo-tifinar		Tuarežský tifinar (varianty)	Neo-tifinar
B	⓪	⊖	R	○	○
D	Λ V Π	Λ	S	⊙	⊙
Ď, ě	E	E	Š	⌘ 8	⌘
F	⋈ I	⋈	T	+	+
G	⋈	⋈	Z	⋈ #	⋈ ⋈
H	⋈	⊖ ⊙ ⋈	Ž	# ⋈	I
KH	⋈	⋈	A	•	○
KH, Q	⋈	⋈	I	⋈	⋈
K	⋈	⋈	U	⋈	⋈
DŽ	⋈	⋈	W		⋈
L	⋈	⋈	E		⋈
M	⋈	⋈	J		⋈
N	I	I	P		⋈
R'	⋈ ⋈	⋈	V		⋈

adrar – hora
 akal – zem
 aman – voda
 ara – dieťa
 iya – áno
 kalákala – nie
 tamet – žena
 ales - muž

Kultúra

Šperky (hlavne agadežský kríž)

Ozdoby na ťavy

Kožené vaky

Meče a dýky

Maľby

Majetok

- Kozy, ovce, osly a ťavy
- Stany

Zaujímavosti

- Ich najzákladnejšia slávnosť je **Tendé**.
- Niektorí Tuaregovia majú čiastočnú imunitu voči uhryznutiu a žihadlám a to z dôvodu “Gri-Gri” kúzla, ktoré nosia okolo krku. Matky Tuaregov sa domnievajú, že môžu zaočkovať svoje deti tým, že pri dojčení si prsia natrú jedom škorpióna.
- Popoludňajší čajový obrad je pre Tuaregov malou spoločenskou udalosťou. Tri poháre mäťového čaju musia byť vypité na každom takomto čajovom stretnutí. Prvý pohár je horký a drsný ako smrť, druhý je sladký ako život a tretí ľahký ako láska. Podávajú sa všetky tri, horúcejšie ako pekle.

- **Kahina, N - Free People: The Imazighen of North Africa**, dostupné na:
<https://intercontinentalcry.org/free-people-the-imazighen-of-north-africa/>
- **Omniglot, M: Amazigh, (Berber) the Indigenous Non-Arab Population of North Africa, and Their language**, dostupné na:
<http://phoenicia.org/berber.html>
- **Who are The Morocco Berbers?**, dostupné na:
<https://www.journeybeyondtravel.com/blog/morocco-travel-berbers.html>
- **Berberovia – cestopis**, dostupné na:
tunisko.travelon.sk/zaujimavosti/berberovia/
- <http://www.encyclopedia.com/social-sciences-and-law/anthropology-and-archaeology/people/berbers>
- <http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Berber>
- <https://www.britannica.com/topic/Berber>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Berbers>

Zdroje

Ďakujeme za pozornosť!